

Ohjauksen kehittämishankkeita ja käytänteitä

ISSN 1796-4717

Jyväskylän yliopisto
Kasvatustieteiden tiedekunta
Opettajankoulutuslaitos

Ohjauksen kehittämishankkeita ja käytänteitä

**ORIMATTILAN JOKIVARREN KOULUN OPPILAANOHIJAIKSEN
WWW-SIVUSTO**

Satu Heinänen

2005

**Jyväskylän yliopisto
Kasvatustieteiden tiedekunta
Opettajankoulutuslaitos**

Heinänen, Satu

Orimattilan Jokivarren koulun oppilaanohjauksen www-sivusto.

Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Opettajankoulutuslaitos.

Ohjauksen Koulutus ja Tutkimus, 2005, 17 s.

Ohjauksen kehittämishankkeita ja käytänteitä.

TIIVISTELMÄ

Ohjaustyö perustuu Suomessa vahvasti henkilökohtaiseen vuorovaikutukseen. Atk-avusteisuus on lisääntynyt, mutta sen asema ohjaajakunnan toimenkuvissa on edelleen melko vähäinen. Suunnittelemalla ja toteuttamalla toimiva oppilaanohjauksen sivusto voidaan tuoda lisää resursseja oppilaanohjauksen käyttöön sekä tarjota aina ajan tasalla olevaa tietoa kaikista ohjauksen osa-alueista.

Informaatiota on myös paljon ja on tärkeää, että olennaiset tiedot ovat helposti saatavilla sekä oppilaan että huoltajan näkökulmasta. Internetin käytön vakiinnuttaminen yhdeksi ohjauksen tärkeimmistä työkaluista on haastavaa, sillä esimerkiksi oppilailla jatko-opintoihin ja uravalintaan liittyvänä tiedonlähteenä Internet ei sijoittunut viiden tärkeimmän joukkoon, vaikka päivitetyn tieto tällä hetkellä löytyy juuri Internetistä. Suuri osa oppilaista toivoo lisää Internetin hyödyntämistä oppilaanohjauksen tunneilla.

Kehittämishankkeen tavoitteena oli luoda ohjauksen sivusto, joka käsittelee peruskoulussa opiskelua ja kattaa kaiken jatko-opintoihin liittyvän informaation. Sivuston avulla on myös mahdollista aloittaa oman ”urapolun” suunnittelu tutustumalla eri ammatteihin ja tekemällä harjoitustehtäviä ja -testejä itsenäisesti. Tavoitteena on myös koota yhden otsikon alle kaikki se informaatio ja ne linkit, joiden avulla oppilas, huoltaja tai opettaja löytää vastauksia kysymyksiin liittyen opiskeluun nyt tai tulevaisuudessa. Sivusto löytyy Jokivarren koulun kotisivujen kautta osoitteesta www.orimattila.fi/koulut/jokivarrenkoulu >oppilaanohjaus tai suoraan osoitteesta <http://62.165.141.160/~opo/>

Asiasanat: oppilaanohjaus, verkko-ohjaus, Internet

Heinänen, Satu

School-counselling WWW-site of Jokivarren koulu, Orimattila.

Jyväskylä: The University of Jyväskylä. Department of teacher training.

Education and research in student counselling, 2005, 17 p.

Development projects and policies in student guidance.

ABSTRACT

In Finland counselling is based mainly for personal interaction. Computer assisted guidance and counselling has been increasing, but rather few counsellors use it daily. By planning and putting into practice schools' counselling web-site we can allocate more resources for counselling and give accurate information regarding different topics in guidance and counselling.

There is a lot of information and it is very important that essential facts are easily available for students and their guardians. A Finnish study finds out that Internet is not at the top five sources for finding career- and education-information, even though you can find the updated information from Internet. Also the study tells that a great part of students hope that Internet should be used more at school counselling lessons.

The main purpose for this project was to create a web-site that deals with studying at school, planning for the future education, different jobs and contains links to the essential web-sites. There are also some tasks and tests for the students. The address for this www-page is [www.orimattila.fi/koulut/jokivarrenkoulu >oppilaanohjaus](http://www.orimattila.fi/koulut/jokivarrenkoulu_oppilaanohjaus) or <http://62.165.141.160/~opo/>

.

Keywords: school-counselling, web-based counselling, Internet

SISÄLLYS

TIIVISTELMÄ

ABSTRACT

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	6
2	TIETO- JA VIESTINTÄTEKNIIKAN HYÖDYNTÄMINEN OHJAUKSESSA ..	7
3	TEKNINEN TOTEUTUS	8
	3.1 World Wide Web.....	8
	3.2 HTML-kieli	8
	3.3 WYSIWYG-editointi ja FrontPage-ohjelma	9
	3.4 Kehittämishankkeen visuaalinen ulkoasu.....	10
	3.4.1 Otsikko.....	10
	3.4.2 Navigaatiovalikot.....	11
	3.4.3 Tekstialue.....	11
4	SIVUSTON LAATUKRITEERIT	12
5	OHJAUKSEN SIVUSTO JA ORIMATTILAN KAUPUNGIN OPETUSSUUNNITELMA	13
6	SIVUSTON KEHITTÄMISSUUNNITELMIA.....	16
	LÄHTEET	17

1 JOHDANTO

Ohjaustyö perustuu Suomessa vahvasti henkilökohtaiseen vuorovaikutukseen. Atk-avusteisuus on lisääntynyt, mutta sen asema ohjaajakunnan toimenkuviissa on edelleen melko vähäinen. (Okkeri 2002) Suunnittelemalla ja toteuttamalla toimivan oppilaanohjauksen sivuston haluan omalta osaltani turvata koulussamme riittävän ja monipuolisen oppilaanohjauksen sekä tarjota aina ajan tasalla olevaa tietoa kaikista ohjauksen osa-alueista.

Jokivarren koulu Orimattilassa on melko uusi yhtenäinen peruskoulu. Koulumme kotisivut ovat rakenteellisesti ja visuaalisesti modernit. Sivuja käytetään niin henkilökunnan, kotiväen kuin oppilaidenkin taholta aktiivisesti (www.jokivarrenkoulu.tk). Oppilaanohjausta annetaan yläluokkalaisille yhteensä kahden vuosiviikkotunnin verran: 0,6 vvh seitsemännellä luokalla, 0,4 vvh kahdeksannella luokalla ja 1 vvh yhdeksännellä luokalla. Yksi oppilaanohjaaja vastaa noin 200 oppilaan ohjauksesta yleis- ja erityisopetuksessa. Ohjattavia on paljon, mutta käytettävissä oleva tuntiresurssi vähäinen. Oppilaan omatoimisuus korostuu.

Informaatiota on paljon ja on tärkeää että olennaiset tiedot ovat helposti saatavilla sekä oppilaan että huoltajan näkökulmasta: Opinto-ohjauksen tila 2002 tutkimustulosten mukaan (Numminen et al. 2002) vanhemmat arvioivat saaneensa tietoa jatko-opintoihin liittyvistä kysymyksistä melko heikosti ja muilta osa-alueilta kohtalaisesti. Kysyttäessä oppilailta oppilaanohjauksen luokkatuntien sisällön tarpeellisuutta ja riittävyyttä pitivät he erittäin tarpeellisina sisältöinä jatko-opintoihin liittyviä aihepiirejä ja lähes yhtä tärkeinä työelämää ja ammatteja koskevia asioita. Oppilaat pitivät lähes kaikkia oppilaanohjauksen luokkatuntien sisältöjä vähintään kohtalaisen tarpeellisina, mutta saatua tietoa riittämättömänä suhteessa tiedon tarpeellisuuteen. Suurimmat erot tiedon tarpeellisuuden ja riittävyyden välillä olivat juuri jatko-opintoja sekä työelämää ja ammatteja koskevissa aihepiireissä.

Ohjauksen resursointi on jatkuvasti liian vähäistä. Kuitenkin samaan aikaan kaikilla ohjauksen alueilla ohjauspalvelujen tarve ja kysyntä ylittää sen mitä pystytään tarjoamaan. Tätä resurssivajetta pyritään kompensoimaan sillä, että kehitetään atk-avusteisia, nykyään voidaan jo puhua Internet-avusteisista, apuvälineistä. (Okkeri 2002)

Internetin käytön vakiinnuttaminen yhdeksi ohjauksen tärkeimmistä työkaluista on kuitenkin haastavaa, sillä esimerkiksi oppilailla jatko-opintoihin ja uravalintaan liittyvän tiedon lähteenä Internet ei sijoittunut viiden tärkeimmän joukkoon, vaikka päivitetyn tieto tällä hetkellä löytyy juuri Internetistä. (Numminen et al. 2002) Mielenkiintoista on kuitenkin havaita, että kysyttäessä oppilaita ehdotuksia ohjauksen luokkatuntien kehittämiseen 60 prosenttia vastaajista toivoi Internetin hyödyntämistä oppilaanohjauksen tunneilla.

Kehittämishankkeellani on kolme päätavoitetta: 1) Tavoitteena on luoda ohjauksen sivusto, jota sekä oppilaat, opettajat että huoltajat voivat käyttää itsenäisesti. Tarkoitus on luoda sivusto, joka käsittelee peruskoulussa opiskelua ja kattaa kaiken jatko-opintoihin liittyvän informaation. Sivuston avulla on myös mahdollista aloittaa oman ”urapolun” suunnittelu tutustumalla eri ammatteihin ja tekemällä harjoitustehtäviä ja –testejä itsenäisesti. 2) Tavoitteena on koota kaikki se informaatio ja ne linkit, joiden avulla oppilas, huoltaja tai opettaja löytää vastauksia kysymyksiin liittyen opiskeluun nyt tai tulevaisuudessa. 3) Tavoitteena on luoda visuaalisesti ja rakenteellisesti helppolukuinen ja –käyttöinen sivusto, joka sopii myös Jokivarren koulun pääsivun tyyliin.

2 TIETO- JA VIESTINTÄTEKNIIKAN HYÖDYNTÄMINEN OHJAUKSESSA

Oppilaanohjauksella on vastuu myös tieto- ja viestintäteknologian käytöstä ja opetuksesta. Opetussuunnitelman perusteissa tavoitteeksi asetetaan, että ”oppilas oppii etsimään tietoja ja hankkimaan taitoja opiskelua, tulevaisuutta sekä elämää koskevia suunnitelmia ja valintoja varten käyttäen myös tieto ja viestintäteknologian tarjoamia mahdollisuuksia”.

Ohjaussivustoa suunniteltaessa on huomioitava kolme asiaa. 1. Opiskelijan tulee voida käyttää sivustoa itsenäisesti ennen ohjaustapaamista sekä ohjaustapaamisen jälkeen. 2. Opiskelija ja ohjaaja voivat käyttää sivustoa yhdessä tiedonhakuun ja itse arviointiin. Tämän on oltava mahdollista myös isomman oppilasryhmän kanssa atk-tilassa. 3. Sivusto toimii resurssina sekä tiedonvälittäjänä ohjaajalle, oppilaille sekä huoltajille.

Oppilaan (7.-9. – luokkalaisen) kannalta keskeisiä päätöksentekoa tai pohtimista vaativia asioita, jotka vaikuttavat ohjaussivuston sisältöön, ovat koulutusta ja omaa opintosuunnitelmaa koskevat valinnat (valinnaisaineet, TET, yhteishaku), ammatillinen suuntautuminen (erityisesti yhdeksännellä luokalla jatko-opintoja suunniteltaessa), työpaikan hakemiseen liittyvät kysymykset, opiskelu ulkomailla sekä yhteiskunnan tarjoamat palvelut ja tuet.

Tällä hetkellä Internet tarjoaa monipuolisesti resursseja ohjaukselliseen käyttöön. Internetistä löytyy apua oman tilanteen itsearviointiin, olemassa olevien vaihtoehtojen etsimiseen, ammattikuvauksia, koulutustietoa, tietoja avoimista työpaikoista jne. Näitä jo olemassa olevia resursseja aion hyödyntää ohjauksen sivustoa rakentaessani.

On tärkeää huomata, että oppilasjoukko ei ole homogeeninen. Osa oppilaista kykenee toimimaan sivustolla täysin itsenäisesti, osa tarvitsee tukea ja osa hyvinkin henkilökohtaista ohjausta. Sivuston tulisi olla toimiva kaikkien oppilaiden ja huoltajien mielestä. Verkossa tapahtuva ohjaus muuttaa parhaimmillaan passiivisen ohjauksen (informaation jakamisen oppitunnilla – kuunteleeko kukaan?) aktiiviseksi (tehtävät, sähköpostin kuittaus...) ja täydentää ohjauksen kokonaisuutta.

Vuorisen (2004) mukaan tieto – ja viestintäteknologian käyttöä ohjauksessa voidaan tarkastella neljän keskeisen osa-alueen kautta: 1. Ohjaaja voi Internetin avulla hakea, välittää ja hallinnoida ohjauksessa käytettävää tietoa. 2. Ohjaaja voi integroida Internetissä olevia tietoja ja harjoituksia osaksi urasuunnitteluprosessia. 3. Ohjaaja voi käyttää Internet-pohjaista teknologiaa vuorovaikutuskanavana etäohjauksessa. 4. Ohjaaja voi vaikuttaa verkossa olevien itsepalveluperiaatteella toimivien ohjaavien ympäristöjen rakentamiseen. Internetin tehokasta ohjauksellista käyttöä tukee ohjaajien ja opiskelijoiden yhteinen työskentely välillä itsenäisesti ja välillä tarvittaessa ohjaajan tuella (Huotelin & Vuorinen 2003).

3 TEKNINEN TOTEUTUS

Ulkoasultaan sivujen tulee noudattaa koulumme kotisivujen rakennetta, joten sivuston lähtökohta oli jo valmiina olemassa. Toteutuksen tein käyttäen Microsoft FrontPage 2003-ohjelmaa.

3.1 World Wide Web

World Wide Web on yksi merkittävimmistä, ellei merkittävin sähköinen julkaisumedia. Web-teknologian käyttö ja hallinta ovat arkipäivää tietojen etsimisessä, jakamisessa ja interaktiivisissa sovelluksissa. WWW:n toiminnassa on kyse tiedonvaihdosta tietojen haluavan tietokoneen ja tietoa tarjoavan tietokoneen välillä. Asiakasohjelma (selain) pyytää Web-sivuja jossakin päin verkkoa (intranet, WWW tms.) olevalta palvelimelta ja identifioi pyydetyn sivun palvelimen tiedostojärjestelmän nimellä ja pyytää, että palvelin lähettää sen. Kun selain on vastaanottanut sivun, se näyttää sen käyttäjälle. Jos Web-sivulla on muita komponentteja, kuten kuvia, videoita, ääntä, selain pyytää niitä samaa menetelmää käyttäen. Web-sivulla voi myös olla määritettyjä tekstialueita, kuvia ja muita objekteja hyperlinkeiksi. Hyperlinkki sisältää toisen Web-sivun verkko-osoitteen ja tiedostonimen. Hyperlinkin valitseminen ohjaa selaimen pyytämään ja näyttämään vastaavan sivun tai tiedostonimen. (Buyens 2000) Alun perin WWW-tekniikka syntyi CERN:issä Sveitsissä tutkijoiden moniulotteiseen tiedonsiirtoon eri tutkijoiden ja laiteympäristöjen välille.

3.2 HTML-kieli

WWW-sivut kirjoitetaan HTML-kielellä (HTML = HyperText Markup Language). Kieli sisältää joukon hierarkkisia koodeja, joiden avulla kuvataan mm. sivun rakenne, ulkonäkö, kuvatiedostojen osoitteet ja linkit. Koodit kirjoitetaan <- ja >-merkkien väliin. Monet koodit esiintyvät pareittain (aloittava koodi ja vastaava lopettava koodi). HTML-kieli on web-dokumenttien kuvauskieli, jota web-selaimet ymmärtävät ja näyttävät sivut halutunnäköisinä käyttäjälle. HTML-dokumentissa voi olla myös eri ohjelmointikielillä toteutettuja toimintoja. HTML-koodin kirjoittamiseen ei välttämättä tarvita kuin tekstieditori (esim. Windowsin Notepad eli Muistio), koska HTML-koodi tallentuu ASCII (American Standard Code for Information Interchange) muodossa.), vaikkakin sivujen tekeminen on helpompaa graafisilla editoreilla.

Perusdokumentin elementit ovat html, head ja body. Jokainen dokumentti alkaa html-elementillä. Se kertoo selainohjelmalle, että kyseessä on html-tyyppinen tiedosto, jotta selain osaa esittää sivun oikein. Html-vastinelementti on vastaavasti dokumentin lopusta. Html-elementtien sisällä olevista alemman hierarkkisen tason elementeistä head eli otsikkoa määrittävä elementti alkaa heti html-elementin jälkeen. Head-osaan määritellään myös selaimella näkymätöntä ns. metatietoa (eli tietoa tiedosta, siis tietoa dokumentista), esimerkiksi avainsanoja, joilla hakukone löytää sivun, tietoa sivun tekijästä ja editorin tallentamana tieto siitä, mitä editoria sivun tekoon on käytetty. Otsikon jälkeen alkaa body eli dokumentin perusrunko. Body-osa sisältää selaimella

näkyvän osan tiedostosta: kirjoitetun tekstin, linkit toisille sivuille, kuviin, äänitiedostoihin, videotiedostoihin, sähköpostiosoitteisiin, sekä ulkoasumäärittelyt. Kun bodyn määrittely päättyy, päättyy myös html:n määrittely. (Buyens 2000)

Esimerkki perusdokumentin elementeistä:

<html>	dokumentti alkaa
<head>	otsakeosa alkaa...
</head>	...ja päättyy
<body>	runko-osa alkaa...
</body>	...ja päättyy
</html>	dokumentti päättyy

WWW-sivujen perusrakenne muodostuu usein hypertekstilinkeistä, joiden avulla voi siirtyä joko toiseen kohtaan sivulla tai sivulta/koneelta toiselle. Hyperteksti eroaa perinteisestä painetusta tuotteesta merkittävästi. Painettu esitys etenee lineaarisesti sivulta toiselle tietyssä järjestyksessä. Muita etuja painettuun materiaaliin verrattuna ovat helppo päivitettävyys sekä muokattavuus, ”liikkuvan kuvan” käyttö dokumenteissa, tiedon siirtäminen ja jakaminen verkossa (Enkenberg 1990). Hyperteksti ei ole välttämättä lineaarista. Hypertekstissä linkkisanan takaa voi löytyä useita samaa asiaa koskevia rinnakkaisia tekstejä. Linkit näkyvät usein alleviivattuina tai erillisellä värillä korostettuina. Hyperteksti sopii ohjaussivustolle erinomaisesti, koska se tukee erityisesti tietojen hakemista, opastamista ja käsikirjatyyppistä tietojen hakua. Haittoina hypertextissä Enkenbergin (1990) mukaan on 30 % alhaisempi lukunopeus näytöllä, positionaalinen dokumenttien käsittely, liiallinen kuorma oppimisessa, ei standardia tiedonsiirrolle ja tekstin homogeenisuus.

3.3 WYSIWYG-editointi ja FrontPage-ohjelma

Tekstieditorilla ohjelmoitaessa on selainta pidettävä avoinna taustalla, josta voi seurata ohjelmoinnin alla olevan sivun ulkonäköä. Editorissa luotu sivu tallennetaan johonkin tallennusvälineeseen ja selaimen avulla päivitetään muutokset. Kuitenkin tekstieditoria helppokäyttöisempi on graafinen WYSIWYG-editori (What You See Is What You Get). Ne näyttävät web-sivun likimain samanlaisena kuin selainohjelmat sen tulevat esittämään ja samalla voi tarkastella myös HTML-koodia ja muokata sivua suoraan sen avulla. Dokumenteista luotu yhtenäinen kokonaisuus on nimeltään FrontPage-sivusto. (Linjama 2004)

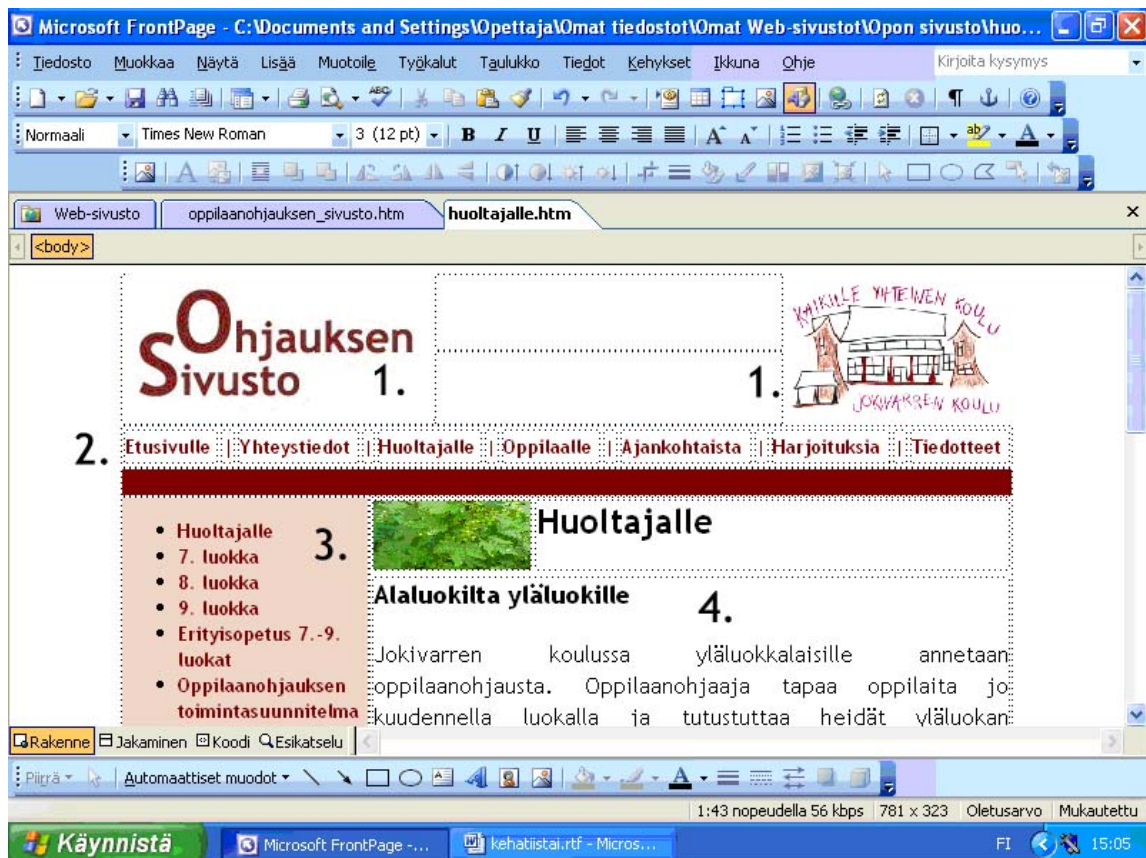
Olen käyttänyt WYSIWYG- editorina Microsoft FrontPage 2003 -ohjelmaa Jokivarren koulun oppilaanohjauksen sivuston koodaamisessa. FrontPage 2003 on visuaalinen käyttöliittymä yksittäisten web-sivujen ja –dokumentti-kokonaisuuksien tekoon ja hallintaan. Sen avulla web-sivuston luominen ja hallinta on lähes yhtä helppoa kuin tekstinkäsittely. FrontPage 2003:n käyttöliittymä on hyvin samanlainen muiden Office-tuotteiden kanssa. Sen lisäksi se tukee myös objektien vetämistä ja pudotusta sivun osasta toiseen, eri web-sivusta toiseen ja selaimesta web-sivuille. Myös ohjelman monipuolisuus tarjoaa monia vaihtoehtoja sivuston suunnitteluun ja toteuttamiseen. Rajoituksena on oman käytettävän järjestelmän näytön resoluutio, kirjasimet, sivun

leveys, värisyvyys ja käytettävä selain. Mikään HTML-editori ei voi tietää, millaisia asetuksia missäkin tietokoneessa kulloinkin on.

3.4 Kehittämishankkeen visuaalinen ulkoasu

Jokivarren koulun ohjauksen sivut on toteutettu teknisesti niin että sivut näkyvät haluamallani tavalla Mozilla Firefox ja Internet Explorer- selaimella lukijan näytöllä. Nämä selain ja näyttö ovat merkittävimmät sivujen lopulliseen ulkoasuun vaikuttavat tekijät. Sivustosta on pyritty tekemään looginen niin ohjauksen sivuston sisällä kuin Jokivarren koulun sivujen kanssa.

Ohjauksen sivusto on jaettu viiteen eri elementtiin (Kuva 1.): 1. otsikko, 2. ylänavigaatiovalikko, 3. alisivun sisältövalikko vasemmassa reunassa, 4. tekstialue ja 5. sivukartta (ei näy kuvassa, koska sijaitsee sivun alareunassa). Ryhmittely nopeuttaa sivuston käyttämistä ja jäsentää informaatiota lukijalle valmiiksi. Värien avulla on pyritty samansuuntaiseen ilmeeseen sekä keskittämään lukijan huomio asiaan.

Kuva1. Sivuston rakenne

3.4.1 Otsikko

Otsikkoelementin (1.) tarkoitus on kertoa mitä sivu sisältää. Otsikkoteksti on kaikilla sivuston sivuilla sama. Otsikkoelementistä pääsee sekä ohjauksen aloitussivulle sekä koulun kotisivuille.

3.4.2 Navigaatiovalikot

Navigaatiovalikoiden valintatekstit avaavat sivun siten, että tekstialueen yläotsikkona on ylänavigaatiovalikon päätermi ja varsinaiseksi otsikoksi tulee valintateksti sekä tekstialueelle aihetta koskeva informaatio. Sivun otsikko samoin kuin navigaatiovalikoiden tekstit pysyvät samoina kaikilla sivuilla. Linkkejä sisältävät tekstit erottuvat tummennettuna fonttina ja hiiriosoitimen vaihtumisena nuolesta kämmeneksi. tekstilinkkien väri sivustossa on kastanjanruskea navigaatiovalikoissa ja tekstivalikoissa tumman sininen.

Ylänavigaatiovalikko (2.) sisältää oppilaille ja huoltajille tarkoitettua perusinformaatiota oppilaanohjauksen aihesisällöistä sekä ajankohtaisista asioista.

Alasivun sisältönavigaatiovalikko (3.) sisältää aihetta käsittelevän pääsivun tekstilinkit, jotka sisältävät tarkentavaa informaatiota valitusta asiasta ja jäsentävät sivun rakennetta.

Sivukartta (5.) mahdollistaa nopealla vilkaisulla sivujen rakenteen hahmottamisen ja helpottaa informaation etsimistä ohjauksen sivustolta. Lisäksi sivukartasta on havaittavissa sivuston eri osien päivityspäivämäärä.

3.4.3 Tekstialue

Tekstialue (4.) sisältää valitun tekstilinkin linkittämän tiedon. Tekstialueen teksti on pyritty tekemään mahdollisimman selkeäksi ja lyhyeksi, jotta käyttäjän ei tarvitsisi vieritellä sivua lukeakseen tekstiä. Joiltakin tekstialueilla on myös linkkejä (esim. jatko-opinnot), jotka antavat tarkempaa tietoa kyseisestä aiheesta kiinnostuneelle.

4 SIVUSTON LAATUKRITEERIT

Sivuston tiedot on varmennettu tarkastamalla kaikkien linkkien toiminta ja sisältö. Vanhoihin linkkeihin on kiinnitetty erityistä huomiota tietojen päivittämistarpeen osalta. Mikäli linkissä on osittain vanhentunutta tietoa, ilmoitetaan siitä linkin yhteydessä. Sisältöjen oikeellisuutta arvioitaessa on kiinnitetty huomiota sivujen laatijan asemaan yhteiskunnassa. Monien ohjauksen sivustojen linkkien ylläpitäjänä toimii joko kunnallinen tai valtiollinen organisaatio. Usein nämä tunnetut toimijat ja niiden tuottamat sisällöt on yleisesti luotettavaksi todennettuja. Koulun sisäisten tietojen (ja myös muiden) oikeellisuus tarkastetaan lukuvuoden alkaessa ja päivitetään heti muutosten tultua voimaan. Totuudenmukaisuus ja tietojen oikeellisuus on opettajana toimimisen filosofinen perusta. Kaikesta huolimatta internetin mahdollistama julkaisemisen helppous vaikeuttaa lähteiden luotettavuuden ja tason arviointia. WWW-dokumentin sisältö voi olla aiheeseen huolellisesti paneutuneen harrastajan tai luotettavan asiantuntijan tuottamaa.

Varjopalvelimet eivät ainakaan vielä ole ohjauksessa uhka vähäisen kaupallisen merkittävyyden takia. Suurempana ongelmana on sähköisten viestimien tarjoaman informaation pinnallisuus. Julkisten laitosten, tutkimuslaitosten, korkeakoulujen, toimitettujen julkaisujen jne. viralliset sivut ovat todennäköisesti painavampia kuin yksittäisten käyttäjien ns. kotisivut kaupallisilla palvelimilla.

WWW-sivujen ja muiden Internet-dokumenttien osoite eli URL tai sisältö voi muuttua milloin hyvänsä. Lähdettä, johon viitataan, ei ehkä enää ole olemassa samanlaisena tai sitä ei enää löydy. Sivuston ylläpitäjän toimesta käytettyjen lähteiden päiväykset, versionumerot tms. otetaan talteen linkin tarkastamisen tai lisäämisen yhteydessä. Hakukoneet suorittavat itse myös linkkien vanhentumisen tarkistamisia indeksoimalla sivuja uudestaan. Luotettavimpia lähteitä pysyvyyden kannalta ovat erilaiset arkistot, toimitetut julkaisut ja muut vastuullisesti ylläpidetyt WWW-dokumentit, joihin alkuperäinen tekijä ei pääse enää käsiksi.

Tärkeää on myös arvioida, miten verkkosivut saadaan mahdollisimman hyvin kaikkien ihmisten käytettäviksi, esteettömiksi. Kunnollinen esteettömyysarviointi on melko työlästä, koska esteettömyydessä on kyse hyvin monimuotoisesta ongelmakentästä. Yhden sivun arviointiin saattaa hyvinkin mennä tunti. (Korpela 2003) Omalla sivustollani olen pyrkinyt huomioimaan Korpelan esittämiä esteettömyyskriteereitä. Esimerkiksi sivun sisältö on nopeasti hahmoteltavissa, otsikko on kuvaava, linkit erottuvat selkeästi muusta tekstistä, fontti on selkeä ja sivulla ei ole liikaa tekstiä.

5 OHJAUKSEN SIVUSTO JA ORIMATTILAN KAUPUNGIN OPETUSSUUNNITELMA

Sivusto on tarkoitettu vuosiluokkien 7-9 sekä huoltajien käyttöön. Alempien luokkien oppilaat ja vanhemmat saavat sivustoilta tietoa Jokivarren koulun valinnaisaineista, joilla on vaikutusta nivelvaiheen ylittämässä ja tulevien vuosien suunnittelussa. Tämän lisäksi sivusto tukee vuosiluokkien 3–6 aikana aloitettavaa tutustumista ammatteihin ja työelämään. Tällöin luokanopetuksessa olisi mahdollista ohjauksen sivustojen avulla ohjata oppilaita kehittämään tiedonhankinnan valmiuksia ja käyttämään monipuolisia työtapoja.

Ohjauksen sivusto on osa oppilaanohjauksen kokonaisuutta, joka rakentuu luokkamuotoisesta ohjauksesta, yksilöllisiin kysymyksiin syventävästä henkilökohtaisesta ohjauksesta, sosiaaliseen vuorovaikutukseen perustuvasta pienryhmäohjauksesta ja työelämään tutustumisesta. Sivusto antaa tietoa opiskelusta ja ohjaa keskustelua oppilaan opintoihin, koulutus- ja ammatinvalintoihin sekä elämäntilanteeseen liittyviin kysymyksiin. Perusopetuksen päättövaiheen oppilasta sivusto ohjaa ja tukee jatko-opiskeluvalinnoissa sekä ohjaa käyttämään opetus- ja työhallinnon sekä muita yhteiskunnan tarjoamia ohjaus-, neuvonta- ja tietopalveluita.

Työ- ja elinkeinoelämän sekä koulun välisen yhteistyön tavoitteena on, että oppilas hankkii tietoa ammattialoista, ammateista ja työelämästä sekä saa virikkeitä yrittäjyydestä. Oppilaanohjauksen ja ohjauksen sivuston tehtävänä on tukea arvopohjan mukaista kasvatuksen ja opetuksen yleisten tavoitteiden toteutumista. Perusopetuksen on annettava mahdollisuus monipuoliseen kasvuun, oppimiseen ja terveen itsetunnon kehittämiseen, jotta oppilas voi hankkia elämässä tarvitsemiaan tietoja ja taitoja, saada valmiudet jatko-opintoihin ja osallistuvana kansalaisena kehittää demokraattista yhteiskuntaa. Tavoitteena on myös herättää halu elinikäiseen oppimiseen.

Sivusto pyrkii vaikuttamaan nuoren valintoihin ja suuntautumiseen, joita nyt ohjaavat useinkin enemmän tunnepohjaiset kuin tiedolliset seikat. Oppiaineiden myönteisillä kokemuksilla on suuri merkitys oppilaan kehittymiselle, erityisesti myönteisen minäkuvan muodostumiselle, tiedolliselle oppimiselle ja identiteetin muodostumiselle eli "omien juttujen" löytymiselle. Kyse ei ole vain identiteetin tukemisesta, vaan auttamisesta ja ohjaamisesta hyvän elämän suuntaiseen kasvuun.

Perusopetuksella ja erityisesti oppilaanohjauksella on ratkaiseva vaikutus tulevaisuuden valintoihin sekä yksityiselämässä että koulutuksessa. Tämä koskee sekä koulunjälkeistä tulevaisuutta yleensä että jo opintovalintoja omassa koulussa perusopetuksen aikana. Tällaisia asioita on pyritty edistämään ohjauksen sivustolla ja oppilaanohjauksessa esimerkiksi tutustumalla oman kylän tai kaupungin erilaisiin ammatinharjoittajiin, taiteilijoihin, kirjailijoihin, harrastuspiireihin jne. Lisäksi sivuston tarkoituksena on herättää omakohtaista kiinnostusta ja tarjota mahdollisuus välillisesti tutustua erilaisiin mahdollisuuksiin, myös kaupunkimme ulkopuolta.

Omalta osaltaan ohjauksen sivusto on osa Jokivarren koulun yhteistyötä huoltajien kanssa. Jo ensimmäisten vuosiluokkien aikana jatketaan esiopetuksen aikana syntyneitä yhteistyötä ja luodaan pohja myös huoltajien keskinäiselle vuorovaikutukselle. Erilaisia kodin ja koulun vuoropuhelua tukevia yhteistyömuotoja on tukemassa siihen suunniteltu sivustokokonaisuus. Ohjauksessa tulee kehittää eri osapuolien välistä yhteistyötä koko perusopetuksen ajan ja erityisesti siirryttäessä kouluasteelta toiselle tai muissa siirtymävaiheissa. Tähän siirtymävaiheeseen on sivustossa kiinnitetty erityistä huomiota. Ohjauksen sivuston avulla oppilaan koulunkäyntiä ja hyvinvointia voidaan tukea ja

erityisesti perusopetuksen päättövaiheessa sivusto antaa sekä huoltajille että oppilaille informaatiota oppilaan jatkokoulutukseen liittyvistä kysymyksistä.

Sivustolta käy ilmi, että ohjaustoiminta muodostaa koko perusopetuksen ajan kestävä jatkumon, jonka toteutuminen taataan siten, että ohjaustyöhön osallistuvat opettajat toimivat yhteistyössä oppilaan opintopolun aikana ja opiskelun nivelvaiheissa. Kaikkien opettajien tehtävänä on ohjata oppilasta oppiaineiden opiskelussa sekä auttaa häntä kehittämään oppimaan oppimisen taitojaan ja oppimisen valmiuksiaan sekä ennaltaehkäistä opintoihin liittyvien ongelmien syntymistä. Oppilaanohjauksen sivustolla on erilliset osiot, joiden avulla oppilas harjaannuttaa itseään edellä mainituissa asioissa. Tämän lisäksi jokaisen opettajan tehtävänä on oppilaiden persoonallisen kasvun, kehityksen ja osallisuuden tukeminen.

Ohjauksen sivusto toimii osaltaan mahdollisuutena oppilaalle ja hänen huoltajalleen saada tietoa perusopetuksen työtavoista, valintamahdollisuuksista ja niiden merkityksestä oppilaan oppimiselle ja tulevaisuudelle. Sivustolla on selvitetty tai ohjattu linkki ohjauksen järjestämiseen, opiskeluun, oppilashuoltoon ja tukipalveluihin liittyviin koulukohtaisiin asioihin. Huoltajalle tulee järjestää tilaisuuksia neuvotella oppilaan opiskeluun ja valintoihin liittyvistä kysymyksistä opettajan, oppilaanohjaajan, oppilaan ja huoltajan yhteisissä tapaamisissa.

Ohjaussivuston pyrkimyksenä on kehittää oppilaan myönteistä asennetta itseensä (itsearviointiharjoitukset ja leikkimieleiset testit) ja ottaa huomioon lähiympäristön tarjoamia mahdollisuuksia. Sivustolla keskitytään oman kunnan ja lähialueiden koulutustarjontaan sekä jatkossa myös työ- ja elinkeinoelämään. Sivuston rakenne ottaa huomioon työelämään tutustumisen omana aihekokonaisuutena toimien kuitenkin lähinnä informaatiokanavana Jokivarren koulun TETin järjestämisessä.

Uuteen opetussuunnitelman perusteisiin kirjattiin aihekokonaisuudet, joiden tulee löytyä oppiaineiden opetussuunnitelmista. Ohjaussivuston osalta ihmiseksi kasvamisen, viestintä- ja mediataitojen ja osallistuvan kansalaisuuden ja yrittäjyyden sisällöt löytyvät sivustolta. Ihmisenä kasvamisen osalta ohjaussivusto on osa kokonaisvaltaista kasvun tukemista tarjoamalla tukevan verkkokasvu ympäristön, joka on tukemassa tervettä yksilöllisyyttä ja itsetuntoa. Sivustojen ja ohjauksen avulla oppilas oppii tunnistamaan oppimistyyliänsä ja kehittämään itseään oppijana. Opiskelutaitojen ja itsensä pitkäjänteinen ja tavoitteellinen kehittäminen on yksi avaintekijöistä matkalla kohti elinikäistä oppimista. Sivustojen käyttö vaatii oppilaalta myös vastuullisuutta ja tukee samalla verkkopohjaisten toimintatapojen kehittymistä.

Ohjauksen sivusto edistää median aseman ja merkityksen ymmärtämistä sekä kehittää median käyttötaitoja. Mediataitojen osalta oppilas harjaantuu erityisesti viestien vastaanottajana ja tulkitsijana. Sivustojen avulla oppilas kehittää tiedonhallintataitojaan sekä harjaantuu vertailemaan, valikoimaan ja hyödyntämään hankkimaansa tietoa. Sivusto pyrkii toimimaan myös luotettavana ja turvallisena tietolähteenä ja auttamaan oppilasta suhtautumaan kriittisesti muun median välittämiin sisältöihin ja pohtimaan niihin liittyviä eettisiä ja esteettisiä arvoja viestinnässä. Verkkosivujen avulla oppilas oppii käyttämään sähköisen viestinnän ja median välineitä tiedonhankinnassa, -välittämisessä sekä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa ja oppii käyttämään mediaa tarkoituksenmukaisesti.

Osallistuva kansalaisuus ja yrittäjyys -aihekokonaisuuden päämääränä on auttaa oppilasta hahmottamaan yhteiskuntaa eri toimijoiden näkökulmista ja kehittää osallistumisessa tarvittavia valmiuksia sekä luoda pohjaa yrittäjämäisille toimintatavoille. Koulun oppimiskulttuurin ja toimintatapojen tulee tukea oppilaan kehittymistä omatoimiseksi, aloitteelliseksi, päämäärätietoiseksi, yhteistyökykyiseksi ja

osallistuvaksi kansalaiseksi sekä auttaa oppilasta muodostamaan realistinen kuva omista vaikutusmahdollisuuksistaan. Ohjauksen sivuston avulla oppilas oppii ymmärtämään kouluyhteisön, julkisen sektorin, elinkeinoelämän ja järjestöjen merkitystä, toimintaa ja tarpeita yhteiskunnan toimivuuden näkökulmasta. Sivuston tarkoituksena on myös lisätä oppilaiden aloitteellisuutta ja yritteliäisyyttä. Sivusto antaa perustietoja kouluyhteisön, julkisen sektorin, elinkeinoelämän ja järjestöjen toiminnasta.

Oppilaanohjauksen tehtävänä on tukea oppilaan kasvua ja kehitystä siten, että oppilas kykenee edistämään opiskelunvalmiuksiaan ja sosiaalista kypsymistään sekä kehittämään elämänsuunnittelun kannalta tarpeellisia tietoja ja taitoja. Ohjauksen sivuston tuella oppilas tekee omiin kykyihinsä ja kiinnostuksiinsa perustuvia opiskelua, koulutusta, arkielämää ja elämänuraa koskevia ratkaisuja.

6 SIVUSTON KEHITTÄMISSUUNNITELMIA

Matikainen (2004) pohtii artikkelissaan sitä, onko Internet kokonaan oma toimintaympäristönsä. Eli ovatko verkossa oppimis-, viestintä- tai vuorovaikutusteorioiden erilaisia kuin tilanteissa, joissa ollaan kasvotusten. Matikainen esittää myös kysymyksen siitä, onko verkossa tapahtuvassa ohjauksessa kyse oppimisen vai opiskelun ohjauksesta, vai molemmista.

Oma ohjauksen sivustoni ei pyri vuorovaikutteiseen verkko-ohjaukseen. Oppilas saa ohjaustunneilla opastuksen sivuston käyttöön ja atk-luokassa sivuston käyttöä harjoitellaan yhteisesti. Ohjaussivuston on tarkoitus toimia niin sanottuna tietopankkina. Ohjaustunneilla käsiteltäviä asioita voi syventää käymällä sivustolla ja tutkimalla siellä olevia linkkejä. Jatkossa sivustolle voisi luoda enemmän vuorovaikutteisuutta esimerkiksi sellaisten tehtävien avulla, jossa valmis suoritus lähetettäisiin minulle sähköpostitse ja palautteen tehtävästä saisi myös sähköpostitse.

Sivustolle on luotu palautelomake, jonka täyttööseen oppilaat ohjataan ohjaustunneilla ja mahdollisuudesta palautteen antoon, kuten sivuston olemassaoloon ylipäänsä, informoidaan myös huoltajia kirjeitse.

Web-sivulle on mahdollista laatia lomakkeita, joilla voidaan toteuttaa palautekyselyitä sivuston käyttäjille. Web-sivulle tehty lomake koostuu kahdesta eri elementistä: toinen elementti näkyy dokumentin lukijalle ja toimii sivuille upotettuna varsinaisena lomakkeena. Toinen on ohjelmisto, joka käsittelee lomakkeeseen syötetyt tiedot. (Linjama 2004)

Ohjauksen sivuston web-palautelomake koostuu *taustatietokentistä*, jotka sisältävät palautteen antajan tunnistetietoja ja *avoimesta tekstikentästä*, johon palautteen antaja voi kirjoittaa terveisensä sivuston ylläpitäjälle. Lomake lähetetään sivustosta ylläpitäjän sähköpostiosoitteeseen palautteen analysointia varten.

Aluksi palaute kerätään järjestelmällisesti jokaiselta luokalta, jolle sivusto esitellään ja vastaajia, eli oppilaita, pyydetään antamaan palaute sivuston kehittämistä ajatellen. Ensimmäisen palautekierroksen jälkeen vastaukset analysoidaan ja sen perusteella sivustolle tehdään tarvittavia muutoksia ja päivityksiä.

Loppusanat

Kehittämishankkeen kirjallinen osuus on valmis tässä muodossa, mutta ohjaussivuston tekninen toteutus on vielä kesken. Sisällöllisesti sivustolla on kaikki tarpeelliseksi katsomani informaatio, muutamaa puuttuvaa linkkiä lukuun ottamatta, mutta ulkoisesti sivusto ei toimi niin kuin pitäisi. Sivusto näyttää erilaiselta riippuen mitä nettiselainta käyttää, kuvat latautuvat hitaasti, koska ne ovat tallennettu liian isoina ja teksti hyppelee tai ei hyppele varsin harmittavalla tavalla selittämättömästä syystä. Joka tapauksessa olen jo voinut tutustuttaa oppilaita sivuston käyttöön ja he ovat ilmaisseet tyytyväisyytensä sivuston sisältöön ja ulkoasuun virheineenkin.

Itse olen hyvin iloinen, että kehittämishankkeeni on vihdoin ”valmis” ja edessä on enää yksi lähijakso. Sivuston kehittäminen jatkuu ja seuraavaksi olen suunnitellut kehittäväni TVT-taitojani ja perehtyvänä vieläkin perusteellisemmin Internet-sivuston rakentamiseen.

LÄHTEET:

- Buyens, J. 2000. Running Microsoft FrontPage 2000. Jyväskylä: Edita.
- Enkenberg, J. 1990. Tiedon ja ajattelun taitojen oppimisesta tietokoneympäristössä. Joensuu: Yliopistopaino.
- Huotelin, H & Vuorinen R. (2003) Internetin mahdollisuuksia ohjaustyössä. <URL <http://www.asiantuntijaluotsi.net>> Tulostettu 21.3.2003.
- Korpela, J. 2003. WWW-sivut jokaiselle sopiviksi. Esteettömien verkkosivujen tekemisen opas kaikille tekijöille ja teettäjiille. Tietoyhteiskunnan kehittämiskeskus ry. <URL: http://www.tieke.fi/julkaisut/oppaat_yrityksille/esteettomyysopas> Tulostettu 1.10.2005.
- Linjama, T. 2004. FrontPage 2003 – kotisivun tekeminen. Jyväskylä: Docendo.
- Matikainen, J. 2004. Verkko – ohjauksen väline vai arena? Teoksessa: J. Onnismaa, H. Pasanen & T. Spangar (toim.) 2004. Aikaa, huomiota ja kunnioitusta. Ohjaus ammattina ja tieteenalana 3. Jyväskylä: PS-kustannus, 125-139.
- Numminen, U., Jankko, T., Lyra-Kantz, A., Nyholm, N., Siniharju, M. & Svedin, R. 2002. Opinto-ohjauksen tila 2002. Opinto-ohjauksen arviointi perusopetuksessa, lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa sekä koulutuksen siirtymävaiheissa. Arviointi 8/2002. Helsinki: Opetushallitus.
- Okkeri, J. 2002. Internet ja ohjausta tukevat kansalliset neuvonta- ja tietopalvelut. Teoksessa R. Vuorinen. & H. Kasurinen (toim.) 2002. Ohjaus Suomessa 2002. Jyväskylä: Kirjapaino Oma Oy.
- Opo.fi I-II –opintojaksojen materiaali. Espoo 2003-04.
- Orimattilan perusopetuksen opetussuunnitelma 1-9. 2005 <URL <http://www.orimattila.fi/koulut/jokivarrenkoulu/>>
- Vuorinen, R. (2004) Tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia ohjaustyössä. Teoksessa Kasurinen, H. (toim.) 2004. Ohjausta opintoihin ja elämään – opintojen ohjaus oppilaitoksessa. Vammala: Opetushallitus, 145-175